

Enkhuizen, zomer 1964.

De buitenhaven is een echte vissershaven alhoewel de watersport meer en meer plaats begint in te nemen. Klippers varen nog geen passagiers maar vracht.

Rond die tijd veranderen geluid en geur in deze haven. Gloeikoppen, vaak éencilinders want tot 1960 bestaat een 20 pk-grens voor de IJsselmeervisserij, maken plaats voor snellopers. Een van de knapste kotters van de vloot, de EH 112 *Atje*, op deze foto nauwelijks vijf jaar oud, heeft al een hermotorisatie achter de rug. Van stapel gelopen met 24 pk bij Van der Beldt in Westgrafdijk, bouwt Krikke in Enkhuizen in 1961 een 133 pk Volvo Penta in. Ook de EH 8 die er naast ligt krijgt dat jaar een 85 pk snelloper ter vervanging van een 20 pk Kromhout gloeikop. Daarmee zijn deze scheepjes veel beter in staat om te kuilen; vissen met een sleepnet, een trawl.

Paling

Alhoewel omstreden vanwege het aselectieve karakter van dit vistuig, mag dat nog altijd in 1964. Het kuilseizoen loopt van 1 mei tot 1 september. Het gaat dan primair om paling en het is de bedrijvigheid die daar mee samenhangt die we hier zien. In de ronde stalen vaten wordt de levende paling van boord aan wal gedragen. In de emmer van de man met pet helemaal links zit bijvangst, een zootje baars. Vishandelaren hebben houten kistjes met plastic folie – modern in die dagen - klaargezet om te vullen met kronkelende aal. Vervolgens gaan die kistjes via de transportband de dijk op om per vrachtauto vervoerd te worden naar rokerijen en andere verwerkers langs het IJsselmeer.

Retroschouw

Dat IJsselmeer is volop in verandering in die dagen. Oostelijk Flevoland valt droog in 1957. In '68 volgt de zuidelijke buur. De laatste houten botter van Enkhuizen wordt in 1959 uit de visserij verkocht. Ten tijde van deze foto wordt al volop gewerkt aan de dijk naar Lelystad en de Markerwaard ligt op de tekentafel. Er verschijnen studies over de toekomst van de IJsselmeervisserij waarin Enkhuizen een grote rol wordt toegedicht vanwege zijn strategische ligging ten opzichte van het openblijvende noordelijke deel en een goede spoorverbinding. Hoe anders zal het lopen. Met de kennis van nu zien we het op deze foto al gebeuren. Overwegend scherpe jachten liggen twee dik. Dat zal later uitgroeien tot rijen van tien. De pas gebouwde hagelwitte zeeschouw kondigt de nieuwbouwgolf van retroplatbodems aan die meer dan drie decennia zal duren en binnenschippers kunnen nog voor een vakantieweekje terecht in de Buitenhaven. En dan dat superjacht, links. Een enorm schip voor die tijd. Zeker 80 voet. Feadshipwerven bouwen al sporadisch in die grootte, maar is dit wel Nederlandse bouw? Is het de Britse vlag die we zien?

Geur

Voor de veranderende geur moeten we aan de andere kant van de haven zijn. Het gemeentelijke toiletgebouwtje in de dijk, helemaal rechts achterin te zien, is niet berekend op het groeiende aantal jachtenlui. Het wordt 's zomers steeds intensiever gebruikt. Wie zich daar in die dagen regelmatig waste of ontlastte, vergeet die geur niet meer. Het zal nog decennia duren voordat de exploderende watersport en chartervaart gebruik kunnen maken van eigentijdse faciliteiten. In de visserij gaan de ontwikkelingen sneller. De kuilvisserij wordt in 1970 definitief verboden. Uiteindelijk heeft dat de palingstand niet geholpen.

Frits Loomeijer